

Vaikka Ladoja vielä näkyikin Pietarin katukuvassa, alkavat ne venäläisillekin olla jo nostalgisia harrastuskohteita. Belgialainen taiteilija Francis Alys ajoi Ladan puuta päin Eremitaasin sisäpihalla osana Manifesta-nykytaidetahtumaa. Valokuvaajia ja koeistujia auton ympärillä riitti.

Neuvostonostalgian jäljillä Pietarissa

9.4.2024 6.30

Neuvostoaika ei Pietarin katukuvassa enää näy, vaan ajanjaksosta kiinnostuneen täytyy nähdä hieman vaivaa päästäkseen menneiden aikojen tunnelmaan.

Kävimme kirpputorilla Udelnajassa etsimässä antiikkia, pelaamassa neuvostovalmisteisilla pelikoneilla erikoismuseossa ja söimme munkkeja aidossa neuvostokahvilassa. Kaiken tämän pystyy halutessaan tekemään päivässä.

TEKSTI ja KUVAT: VILLE PALKINEN ja MARJO VIHAVAINEN

Löytöjen perässä Udelnajassa

Pietarilainen ystävämme Elena vinkkasi, että Neuvostoliiton historiasta ja neuvostoantiikista kiinnostunut henkilö saattaisi löytää mielenkiintoista ostettavaa ja ihmeteltävää Udelnajan markkinoilta. Mikään pienen piirin salaisuus ei kuitenkaan ole kyseessä, sillä monissa matkaoppaissaakin markkinoita kehuaan. Markkinoista puhuminen on tosin hieman harhaanjohtavaa, sillä varsinkin alueen takimmainen osa muistuttaa pikemminkin kirpputoria, sillä siellä tuotteitaan myyvät pääasiassa yksityishenkilöt, eivät ammattikauppiaat. Etukäteen hieman epäilytti millainen kohde mahtaa olla kyseessä, sillä eräässä matkailublogissa varoitettiin menemästä sinne ilman paikallisopasta ja valokuvaamista kehoitettiin välttämään useammallakin nettisivulla. Kävi ilmi, että valokuvaamisesta kaikki kauppiaat eivät tosiaanakaan pidä ja he saattavat huomauttaa siitä, mutta muuten tunnelma ei ollut uhkaava. Monet suomalaiset saattavat arvostaa sitä, että myyjät eivät tuputa tuotteitaan, vaan niihin saa tutustua rauhassa. Helmikuisena sunnuntaina alueella ei matkailijoita lisäksemme näkynyt.

Udelnajaan pääsee helposti metrolla (Linja 2). Udelnajan metroasemalta markkinoille ei ole mitään opastusta, mutta junaradan ylittämällä ja radanvarilta seuraamalla sinne päätyy. Alussa on kiinteitä myyntipisteitä, joissa ammattikauppiat myyvät vaatteita. Niiden jälkeen pääsee alueelle, jossa tavalliset venäläiset kauppaavat tavaroitaan. Kuten kirpputoreilla Suomessakin, on myynissä rosakaksikin luokiteltavaa tavaraa. Toisaalta toisen roska voi olla toisen aarre. Osa kauppiaista on erikoistunut neuvostoantiikkiin, mutta hinnat ovat melko korkeita. Yksittäiset myyjätkin näyttävät tietävän, ettei esimerkiksi Leninin rintakuvista kannata luopua pikkurahalla.

Nälkäisenä ei kirpputorille kannata mennä, sillä siellä ei ole juurikaan ruokatuotteita myynissä. Sateella kannattaa laittaa kunnon kengät jalkaan, sillä alueella on paikoitellen melkoisen liejuista. Kirpputori on avoinnain vain lauantaisin ja sunnuntaisin. Joka tapauksessa Udelnajassa vierailua voi suositella kirpputoreilla viihtyvälle ja tavallisesta elämänmenosta kiinnostuneille.

Makumatkalle menneeseen

Neuvostohenki ei ole kadonnut kokonaan Nevski Prospektinkaan kulmilta, sillä läheisellä sivukadulla voi kokea kulinariisten aikamatkan menneeseen Pyshechnaya-kahvilassa. Tomusokerilla koristellu minkin ja donitsin välimuodot, *pyshkit*, valmistetaan salaisella neuvostoaikaisella reseptillä. Edullisia rinkiöitä saa tilata tiskiltä haluamansa määrän ja useilla naapuripöytien lautasilla niitä oli aikamoisia kekoja. Jos numerot eivät luonnistu venäjäksi, onnistuu tilaus elekielelläkin, sillä myyntiartikkelien vähyydestä johtuen myyjän on helppo ymmärtää myös kielitaidotonta turistia. Pyshkit valmistetaan paikan päällä erityisesti niiden tekoon tarkoitettua, jo neuvostoajana toimineella laitteella, joten tarjolla on takuulla tuoreita tuotteita jatkuvasti.

Pyshkien kyytipojaksi myydään suoraan samovaarista kahvia, joka on valmiiksi maidolla ja sokerilla maustettu. Kahvia ei siis saa mustana. Muutaman muun juomavaihtoehdon lisäksi listalta ei juuri muuta löydy, joten kaikessa askeettisuudessaan kahvila on varsin autenttinen neuvostokokemus. Monessa lähteessä varoiteltiin ennakkoon jonojen pituudesta, mutta arkena päiväsaikaan jonoa kohdallamme osunut. Suomalaisiin sokerimunkkeihin ja amerikkalaisiin kuorrutetuniteihin tottuneelle eivät Venäjän vastineet välttämättä tuo suurta makunautintoa, mutta paikka on tunnelmansa vuoksi vierailun arvoinen.

Pyshechnaya ei ole Pietarin ainoa pyshkejä tarjoava kahvila, mutta matkailijalle se on kätevän sijaintinsa ja matkailijoihin tottuneen henkilökuntansa puolesta helppo valinta.

Esineisiin SAA koskea

Neuvostoliitossa valmistettuja pelikoneita esittelevässä museossa museoesineisiin saa koskea. Suurin osa esillä olevista pelikoneista on toimintakuntoisia ja niillä saa myös pelata. Sisäänpääsymaksuun kuuluu 15 kappaletta 15 kopeekan kolikoita, joilla pelikoneet toimivat. 15 kolikkoa henkeä kohti on hyvä määrä, sillä valikoima pelien suhteen on suppea. Museota voi suositella pelaamisesta kiinnostuneille. Tarjolla on esimerkiksi erilaisia ampumispelejä, autopelejä ja urheilupelejä. Henkilökunta auttaa, mikäli peli ei toimi tai sitä ei osaa käyttää. Peliohjeet olivat vain venäjäksi, mutta oppaan mukaan englanninkieliset ohjeet ovat tulossa. Pelikoneeseen yhteydessä on myös pieni kahvila, mutta janoisen kannattaa ostaa kuplajuomansa aidosta neuvostovalmisteisesta automaattista. Kermakolalimonadi maistuu eksoottiselta. Erityisen hyvältä juoma maistui, sillä saimme sen ilmaiseksi annettuamme tiskillä Pyshechnaya-kahvilasta mukaan ottamamme museon flyerin. Juoman hinta olisi ollut 50 ruplaa eli noin euron, joten kovin mittavasta säästöstä ei tosin ollut kysymys.

Automaattien rivistöstä löytyi myös klassikko, valokuva-automaatti, joita on hankala enää löytää Suomesta. Sadan ruplan hintaan saa mukaansa neljän passikuvan sarjan. Nykyhengen mukaisesti valokuvauskooppiin sai lainata mukaansa erilaista rekvisiittaa (pahvisia viiksiä, silmälaseja ym.) viereiseltä tiskiltä. Museon sivuilla <http://15kop.ru/en/> voi pelikoneisiin tutustua tukätehen.

Palvelukulttuuri ei ole neuvostohenkistä

Neuvostonostalgiata Pietarista etsivä kyllä löytää, mutta samanlaista tuotteistusta aiheesta ei ole tehty kuten Berliinissä ostalgiasta eli Itä-Saksaan kohdistuvasta nostalgiasta. On toki ymmärrettävää, että monet haluavat jättää neuvostoajan taakseen.

Toisaalta esimerkiksi pelikoneeseen muut asiakkaat olivat niin nuoria, että he olivat syntyneet vasta Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen. Arjen historia on usein mielenkiintoisempaa kuin vaikkapa poliittinen historia tai taiteen klassikkoteokset.

Neuvostoliitosta kertovista kaskuista tutut jonot ja työkeä palvelu loistivat onneksi poissaolollaan. Jokaisesta ravintolasta, museosta ja muusta kohteesta löytyi myös englanninkielentaitoisia asiakaspalvelijoita. Kaikkien metroasemien nimet on nykyään

Mielenkiintoista tavaraa myynissä Udelnajassa.

Leninin rintakuva maksoi 1000 ruplaa eli noin 20 euroa.

Neuvostomunkkeja.

merkitty myös englanniksi, joten venäjää taitamatonkin pystyy helposti liikkumaan Pietarissa.

Neuvostopelikoneiden museo

<http://www.15kop.ru/en/>

Konyushennayan aukio 2b (sisäpihalla)

Avoimna joka päivä 11-20

Sisäänpääsymaksu 350 ruplaa (n. 7 euroa), sisältää 15 kolikkoa pelikoneisiin.

Lähin metroasema Nevski Prospekt

Udelnajan markkinat

Udelnajan metroaseman pohjoispuolella junaradan varressa

Alue alkaa Skobelevskiy prospektin ja Fermskoye shossen kulmasta

Ei sisäänpääsymaksua

Kirpputori alueella lauantaisin ja sunnuntaisin

Pyshechnaya munkkikahvila

Bolshaya Konyushennaya Ulitsa 25

Avoimna joka päivä 9-20

Lähimmät metroasemat Nevski Prospekt ja Admiralteyskaya

Pelikonemuseo on paikallisen nuorison suosiossa.

Peltipurkki maksoi Udelnajassa vain 10 ruplaa eli noin 20 senttiä.

Pelikonemuseossa voi ottaa passikuvia valokuva-automaatilla ja juoda limonadia neuvostoaikaisista limsa-automaateista.